

'WHAT ABOUT' DE LÔ?

Small-gedig kry so spesiale plek

Dumas skenk animasie aan hof

Laetitia Popie

Dour die toedoen van Marlene Dumas, internasionaal bekroonde Suid-Afrikaanse kunstenaar wat al jare in Nederland woon, kry die taal Kaaps, Adam Small se digkuns en verset, asook die animasiekuns van Charles Badenhorst nou blootstelling in die kunsversameling van die konstitusionele hof in Braamfontein, Johannesburg.

Dumas, 'n boorling van Kuisrivier, het Badenhorst se *What about de lô?*, gegrond op Small se gedig met dieselfde naam, by hom gekoop en aan die hof se kunsversameling geskenk.

In die kortfiek lees Small sy eie gedig voor.

Dit is die eerste animasiekortfiek in dié indrukwekkende versameling, wat benewens werke van Dumas ook werke van Dumile Feni, William Kentridge en Cecil Skotnes insluit.

Badenhorst was oorskep oor dié nuus.

"Ek is so verstom. Dit het te midde van die inperkingsyd so un die blou gekom. Catherine Kennedy, bestuurder van die Constitutional Court Trust, het my gebel en gesê Dumas het die werk gesten en aangebied om dit by my te koop vir die hof se versameling."

Volgens Badenhorst is dit vir seker die hoogtepunt van sy loopbaan en dit laat hom nederig voel.

Marlene Dumas

Dumas het gesê haar denke oor reg en geregtigheid is betrek deur dié gedig van Small. Dié handel oor die sogenaamde ontgawet (die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike) wat een van die eerste apartheidswette was wat ingestel is nadat die Nasionale Party in 1948 aan die bewind gekom het. Dit het intieme verhoudings tussen mense van verskillende rasse verbied.

Dumas noem dit " 'n immorele wet wat onmoontlik gehoorsaam kon word omdat dit van liefde 'n misdaad maak'."

Badenhorst se animasie gaan by Dumas se monumentale taptesserie-riptriek getiteld *The Heft of the Doubt* aangebring word. Die werk word as een van die sleutelwerke van die versameling beskou omdat dit die

Charles Badenhorst

doelstellings van die hof se kunsversameling onderstreep, naamlik die ondersoek na die aard van geregtigheid.

Dumas se werk handel oor die regsbeleg "onskuldig tot skuldig bewys" en lewer 'n pleidooi aan diegene wat die hof ingaan om "mense se menslikheid raak te sien". Die kunswerk, wat 300 kg weeg, is in 2018 en 2019 gerestoureer.

Ter viering van Menseregtdag op 10 Desember het 'n publikasie oor Dumas se taptesserie verskyn in die monografie-reeks *Art & Justice: A Constitutional Court Art Collection*, wat fokus op kunstenaars wie se werk in die versameling opgeneem is. Dit is gratis in PDF-formaat beskikbaar en sal waarskynlik volgende jaar in druk verskyn.

Adam Small

Oudregter Edwin Cameron, wat in die beheerraad van die hof se kunsversameling dien, se in 'n verklaring "Small, Dumas en Badenhorst – al drie Afrikaanssprekend – het deur hul werk gewys hoe kuns, animasie en letterkunde gebruik kan word om groter gelykheid en waardigheid te skep vir ander. Dit is 'n vorm van verset en aktiewe burgerskap."

Hy se dié versameling begin nou die gebrek aan "die stemme van bruin kunstenaars" in die versameling regstel.

Badenhorst het in 2016 die groot jurieprys op die Weimarpriestelintrebes in Duitsland met die kortfiek gewen. Daarmee wou hy sy gehoor "blootstel aan die pyn wat mense onder apartheid ervaar het".

'Al hoe meer mense vind sin in poësie'

Kunsredaksie

'n Sewejarige kind en 'n 96-jarige het die pen opgeneem en begin dig. Hul inskrywings is onder die rekordgetal inskrywings wat vanjaar vir die vierde Avbob-poësie-kompetisie ontvang is.

Volgens die organiseerders vertel vanjaar se kompetisie " 'n gerusstelende verhaal oor die siel van Suid-Afrika".

In haar lof vir die kompetisie noem die bekroonde Afrikaanse digter Anjie Krug dit " 'n versomende gebeurtenis wat jaarliks in ons midde ontplof! Duisende gedigte in al die tale van ons land! Geskryf, gelees en verstaan! Ek kan aan geen ander kompetisie in die wêreld dink nie wat so omvangryk is in terme van taal, wat so versorgend uitreik na elke gedig en so uniek is in effek as dié kompetisie."

Benewens die toename in inskrywings van jonges, was daar ook baie meer gedigte van goete gehalte in Swaai en Tswana. Dié inskrywings het met onderskeidelik 254% en 118% toegeneem.

Luidens die mediaverklaring "het mense hul gevoelens en vrese, hul ideë en hunkerings gedeel – ondanks jef dalk as gevolg van] die jaar van die Covid-19-pandemie – deur 'n versomende 41 139 gedigte in te skryf."

"Digters wie se werk gekies is vir publikasie in die Avbob-poësiebiblioteek het gesamenlik R1,25 miljoen aan publikasievergoeding verdien."

Die kompetisie het gewys dat die ware uitblinkers dié digters jonger as 16 is. Hul godgiete maak byna 75% van die totale getal uit.

Johann de Lange, die hoofredakteur, se dit is 'n werklik opwindende verskynsel.

"Dié syfers dui op 'n passievolle begeerte by jong mense om hul ervarings te verwoord en om 'n rol te speel in die vestiging van 'n

lees- en skryfkultuur. Dis 'n uiters positiewe ontwikkeling wat bewys dat poësie lewendig is onder die jonger generasie deur dié belangstelling in en toewyding aan skopende skryfwerk."

"Indien ons aanvaar dat poësie die kanaal vir die uitbeelding van ons diepste menslikheid is, kan ons ons hoop stel op 'n beter toekoms omdat jong mense dié poësie as 'n band tussen mekaar sien en as 'n manier om vir hulself 'n bepaalde siem te gee."

Die toename in die belangstelling in Swaai- en Tswana-poësie is ook belangrik vir die poësiegemeenskap.

Vir De Lange beteken dit dat 'n literêre tradisie bestig is om as 'n kulturele verskynsel te ontwikkel.

"Inhoemse tale was histories nooit ten volle verteenwoordigend in die literêre kanon nie, maar 'n splinternuwe tradisie is bestig om te ontwikkel."

"Dis beknetsvol omdat jong digters nou hul unieke siem op 'n oorspronklike manier ontdek. Dit verskil van dié van hul voorvaders, wat die struggle as bevryding beskou het, want hierdie uitdrukkingswyse – in die tyd van Covid-19 – dui op nuwe, energiege vasbeslotenheid en moed."

Die inskrywings wat die afgelope vier maande ingedien is, het met meer as 25% toegeneem teenoor dié 30 573 wat verlede jaar ontvang is. Dit is meer as dubbel die goel inskrywings in 2017, die eerste jaar van die kompetisie.

"Dié ongelooflike toename is 'n teken dat al hoe meer Suid-Afrikaanse sin in poësie vind," se De Lange.

Die wenners van die Avbob-poësieprys van R10 000 in elk van die 11 taalkategorieë word in 2021 aangekondig.

■ Die vierde setsoen van die poësieprogram Ek was nog se... word uitgehaal op Maandag om 19:30 op Via, DSTV-kanaal 147, met heruitsendings Sondag om 22:00.

Kuns en vermaak

'WHAT ABOU' DE LÔ?'

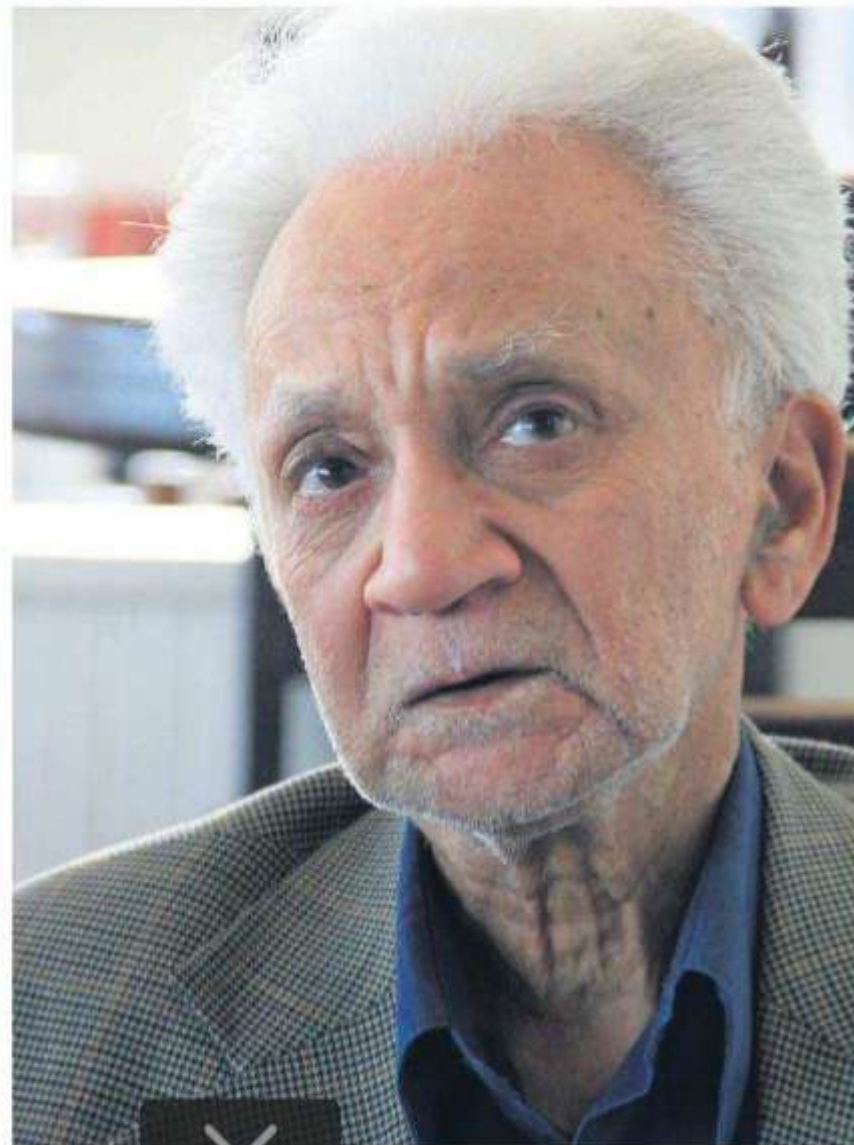
Small-gedig kry so spesiale plek

Dumas skenk animasie aan hof

Laetitia Pople

Deur die toedoen van Marlene Dumas, internasionaal bekroonde Suid-Afrikaanse kunstenaar wat al jare in Nederland woon, kry die taal Kaaps, Adam Small se digkuns en verset, asook die animasiekuns van Charles Badenhorst nou blootstelling in die kunsversameling van die konstitusionele hof in Braamfontein, Johannesburg.

Dumas, 'n boorling van Kuilsrivier, het Badenhorst se *What* gegrond op Small se gedig met dieselfde naam, by

Deur die toedoen van Marlene Dumas, internasionaal bekroonde Suid-Afrikaanse kunstenaar wat al jare in Nederland woon, kry die taal Kaaps, Adam Small se digkuns en verset, asook die animasiekuns van Charles Badenhorst nou blootstelling in die kunsversameling van die konstitusionele hof in Braamfontein, Johannesburg.

Dumas, 'n boorling van Kuilsrivier, het Badenhorst se *What about de lô?*, gegrond op Small se gedig met dieselfde naam, by hom gekoop en aan die hof se kunsversameling geskenk.

In die kortfiek lees Small sy eie gedig voor.

Dit is die eerste animasiekortfiek in dié indrukwekkende versameling, wat benewens werke van Dumas ook werke van Dumele Feni, William Kentridge en Cecil Skotnes insluit.

Badenhorst was oorstelp oor dié nuus.

“Ek is so verstom. Dit het te midde van die inperkingstyd so uit die bloute gekom. Catherine Kennedy, bestuurder van die Constitutional Court Trust, het my gebel en gesê Dumas het die werk gesien en aangebied om dit by my te koop vir die hof se versameling.”

Volgens Badenhorst is dit vir seker die hoogtepunt van sy loopbaan en dit laat hom nederig voel.

Marlene Dumas

Dumas het gesê haar denke oor reg en geregtigheid is beïnvloed deur dié gedig van Small. Dit handel oor die sogenaamde ontugwet (die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike) wat een van die eerste apartheidswette was wat ingestel is nadat die Nasionale Party in 1948 aan die bewind gekom het. Dit het intieme verhoudings tussen mense van verskillende rasse verbied.

Dumas noem dit “'n immorele wet wat onmoontlik gehoorsaam kon word omdat dit van liefde 'n misdaad maak”.

Badenhorst se animasie gaan by Dumas se monumentale tapisserie-triptiek getiteld *The Benefit of the Doubt* aangebring word. Die werk word as een van die sleutelwerke van die versameling beskou omdat dit die

Charles Badenhorst

doelstellings van die hof se kunsversameling onderstreep, naamlik die ondersoek na die aard van geregtigheid.

Dumas se werk handel oor die regsbegrip “onskuldig tot skuldig bewys” en lewer 'n pleidooi aan diegene wat die hof ingaan om “mense se menslikheid raak te sien”. Die kunswerk, wat 300 kg weeg, is in 2018 en 2019 gerestoureer.

Ter viering van Menseregte-dag op 10 Desember het 'n publikasie oor Dumas se tapisserie verskyn in die monografie-reeks *Art & Justice: A Constitutional Court Art Collection*, wat fokus op kunstenaars wie se werk in die versameling opgeneem is. Dit is gratis in PDF-formaat beskikbaar en sal waarskynlik volgende jaar in druk verskyn.

Adam Small

Oudregter Edwin Cameron, wat in die beheerraad van die hof se kunsversameling dien, sê in 'n verklaring “Small, Dumas en Badenhorst – al drie Afrikaanssprekend – het deur hul werk gewys hoe kuns, animasie en letterkunde gebruik kan word om groter gelykheid en waardigheid te skep vir ander. Dit is 'n vorm van verset en aktiewe burgerskap.”

Hy sê die versameling begin nou die gebrek aan “die stemme van bruin kunstenaars” in die versameling regstel.

Badenhorst het in 2016 die groot jurieprys op die Weimarpöesiefilmfees in Duitsland met die kortfiek gewen. Daarmee wou hy sy gehoor “blootstel aan die pyn wat mense onder apartheid ervaar het”.

Daarin kan huishoudelike tonele waarin 'n bruin man en 'n wit vrou voorkom, gesien word. Dit is deel van die *Filmverse*-projek bestaande uit geanimeerde werk van Afrikaanse digters se werk.

Die projek is deur Diek Grobler begin en deur die ATKV ondersteun.

Die konstitusionele hof se kunsversameling is destyds met 'n skamele R10 000 begin. Kunstenaars wat werke geskenk het, sluit in die nou ontslape Skotnes, Robert Hodgins en Judith Mason, asook Willie Bester, Kentridge en Dumas.

Mason se werk *The Man Who Sang and the Woman Who Kept Silent* is op die Waarheid-en-versoeningskommissie se verrigtinge gegrond.